

W. P. Balkenende

Bram en Mieke

Bram en Mieke

ISBN 90 266 0048 8

W.P. Balkenende

Bram en Mieke

Met tekeningen van Tiny van Asselt

Uitgeverij G.F. Callenbach bv – Nijkerk

Winter

De winter...

Daar vinden de meeste mensen niets aan. Het weer is dan vaak nat en koud. En is er zon, dan vriest het toch vaak.

Dat is fijn voor mensen die kunnen schaatsen... Voor kinderen die een slee hebben of kunnen glijden op het ijs. Dus niet voor allemaal. Er zijn mensen die dat niet kunnen. Ze zijn ziek of misschien wel gehandicapt.

De winter...?

Als ze mochten kiezen, dan?

Dan kozen de meeste grote mensen en de meeste jongens en meisjes voor de warme zomer.

Het hele jaar door!

Dan heb je veel zon, en de dagen zijn lang en vol licht. Maar dat kan niet in ons land. Alle mensen willen dat ook weer niet trouwens. Bram en Mieke van de Berge tenminste niet. Zij vinden alleen de kou niet zo fijn. Hun jassen zijn maar dun, net als hun andere kleren. Aan sneeuw hebben ze ook een hekel. Het plakt aan hun klompen, zodat ze moeilijk en zwaar op bonken sneeuw moeten lopen, de lange weg van en naar school.

En als het regent, erg veel regent?

Dan is het polderpad zó modderig dat hun klompen bij iedere stap wegzakken in de modder.

Hadden ze maar laarzen en fietsen!

Dan zouden ze in de sneeuw hun enkels niet verstuiken. Bij veel regen zouden zij geen natte plakkerige slikkousen hebben. Maar Bram en Mieke hebben geen laarzen. En ook geen fietsen!

Vreemd, toch vinden Bram en Mieke de winter fijn. Dan gaan ze uit school gauw naar huis. Als ze nog maar even thuis zijn, wordt het buiten al helemaal donker.

Thuis doen ze hun akelige klompen uit, net als hun jassen. Dan trekken ze pet en muts van hun hoofden, en hun natte kousen van de voeten.

Moeder geeft hun droge en schone kousen. Die sluiten lekker om hun koude benen. Daarna mogen ze op de rode tegels staan. Die heeft moeder van de platte buis tussen de kachel en de schoorsteenmantel gepakt.

Die tegels zijn zó warm dat moeder ze moet vasthouden met een paar doeken in de handen.

Eerst tintelen hun tenen. Dat is geen pretje. 'Au', zegt Bram, 'ik kan niet op die tegel blijven staan'. 'Oh', zegt Mieke, 'wat een rare pijn is dat toch?' Soms moeten ze er van huilen, zo'n pijn kan het doen. Ze staan van de ene voet op de andere te huppelen op de tegel. Maar ze blijven erop staan, dan worden ze heerlijk warm.

Ze staan erop bij de tafel, en ze drinken een beker warme melk gretig leeg. Dat smaakt als je zo ver hebt moeten lopen. Hier in huis is het heerlijk warm!

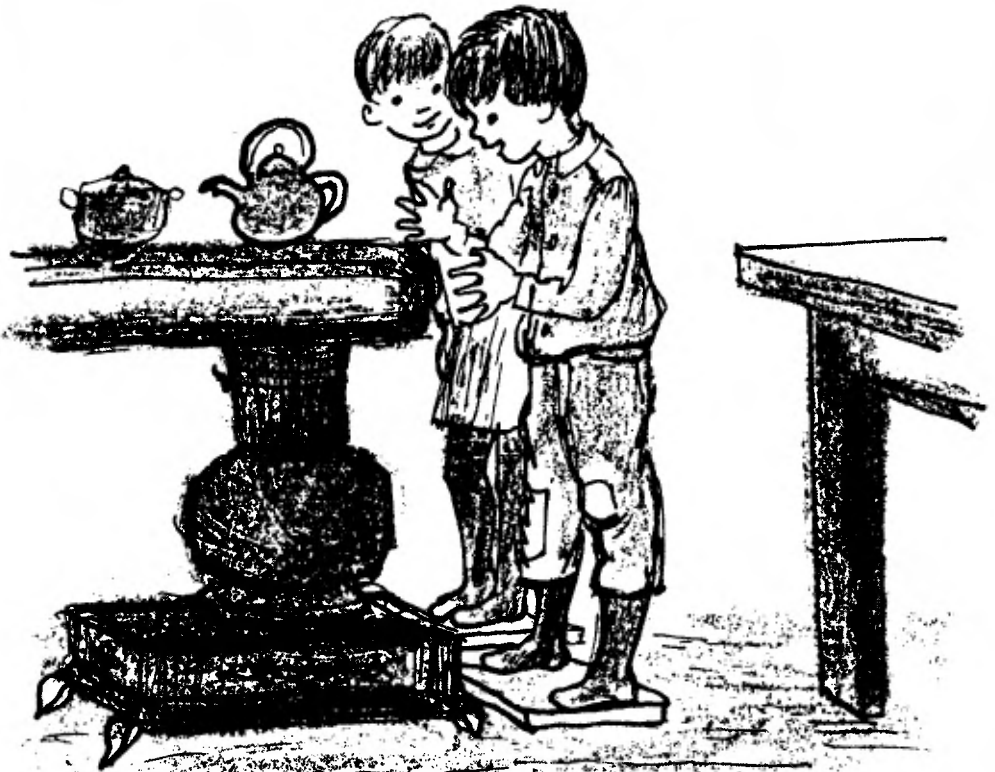
Ze kijken om zich heen als ze op de rode, warme tegels staan. Hier in huis brandt nu alleen nog maar een klein olielampje. Als moeder kapotte kleren gaat verstellen, dan pas mag de grote olielamp aan. Die hangt midden in de kleine kamer èn precies boven de grote eettafel. Op die tafel doet moeder ook allerlei ander werk. Dáár moet ze extra veel licht hebben.

Ze moet het goed kunnen zien! Ze zijn niet rijk in het gezin van Van de Berge, maar wel netjes!

Daar zijn Bram en Mieke heel, heel blij om. De andere jongens en meisjes vinden hen op school toch al een beetje vreemd. Ze spelen maar weinig met hen. Ze wonen ook zo ver weg, ver de wijde polder in. Brrr, niets voor hen om zo ver te moeten lopen. En dan nog wel op klompen. Dat zouden zij niet graag willen.

Bram en Mieke kijken rond in de kamer. Alle narigheid is nu vergeten. Ze denken niet meer aan het weer buiten en aan een slecht polderpad. Al dat nare wordt afgesloten door het donker.

Hier in het schemerlicht is het gezellig. Vooral als je je ogen tot kleine spleetjes dicht doet. Dan zie je mooie lichtstrepen naast elkaar en door elkaar heenlopen. Hier voelen ze zich thuis en veilig.

In de kamer

Ze zijn in de woonkamer. Eigenlijk een grote woonkeuken. Hun huisje is zo klein. Daar is geen plaats in voor een echte keuken en een echte zitkamer.

Toch zegt moeder altijd: 'Onze woonkamer'. Zo is het ook. Moeder heeft een scheiding van gordijnen gemaakt tussen hun 'keuken' en hun 'zitkamer'.

Dat is fijn. Nu kan de kou, die binnenkomt als de buitendeur open gaat, niet verder dan de keuken komen. In de 'woonkamer' is het dan minder gauw koud. Op een kastje staat een brandend olielampje. Klein en teer, het kan zo maar breken.

Je kunt er óók even mee naar de zolder, langs de smalle houten trap in de kamer.

Het olielampje is klein. Maar het geeft toch wat licht op de zolder als je je daar klaar maakt voor de nacht. Dit lampje geeft minder licht dan de kachel, als die flink doorbrandt.

De kachel...

Dáár is moeder trots op, net als op de gordijnen tussen het woongedeelte en de keuken. Ze heeft het allemaal gekregen van de boerin. Die kocht nog mooiere gordijnen en een nog prachtiger kachel. De boerin is lief voor hen, vinden Bram en Mieke. Dat vinden vader en moeder ook. Ze heeft dat allemaal zomaar aan hen weggegeven.

Voor de kachel ligt een kleedje.

Daar is het het allerwarmst in de hele kamer. Daar valt het licht vanuit de kachel. Het schijnt door de micaraampjes heen.

Op dat plekje, daar is het licht en warm!

Dat weet Lapje, de poes ook. Die mag daar graag, heel graag liggen. Lapje heet zó omdat ze een lapjeskat is met allerlei mooie kleuren op haar vacht. Als je heel goed de kleuren kunt onderscheiden en tellen, dan tel je wel zeven kleuren! Op de kachel staat een ketel water te ruisen, en achter de kachel – op de plattebuis – staat een pannetje warm eten. Een prakje van vanmiddag, toen vader en moeder warm eten aten.

Moeder bewaart het iedere schooldag voor Bram en Mieke. Die hebben hun pakje brood tussen de middag. Dat brood mogen ze in

de middagpauze opeten. Net als enkele andere kinderen, die ook van ver komen.

'Hoor het buiten eens gaan waaien! En dan zo'n koude wind. Dat vraagt extra kolen', zegt moeder.

Ze duwt een ijzeren staafje aan het eind van de plattebuis wat om, dat sluit wat af in deze stand. Nu het zó hard waait, trekt de schoorsteen heel erg. Dan vliegt de warmte zo maar door de kachelbuis en de schoorsteen heen. Naar buiten... Dan blijft de warmte niet in hun kamer. Dat wil moeder niet. Ze moet zuinig zijn met het stooksel en toch moet het warm zijn in de kamer. Nu ze het ijzeren staafje wat verzet heeft kan de rook er door, maar minder warmte. Dat is fijn. Dan kan ze ook de was, die in de kamer hangt, drogen. Die was hangt aan een paar waslijnen, of over de leuning van de stoelen. Die was wordt niet droog als de warmte zo maar weg vliegt naar buiten.

Bram en Mieke begrijpen dat best. Ze knikken even naar moeder als ze dat uitlegt.

Ze gaan nu van de tegels af. Ze weten een nog fijner plekje in huis, nu moeder klaar is bij de kachel.

Moeder pakt die tegels één voor één op van de grond. Ze zijn nu oijna helemaal koud. Moeder legt ze weer op de platte buis. Achter het pannetje met het prakje eten.

Die tegels moeten weer warm worden voor vader.

Het duurt nog wel even voor vader komt. Die moet zijn werk afmaken. Op het eind van de dag moeten de dieren nog een keer drinken.

Vader geeft ze nog voer en goed strooisel op de ligplaatsen. Dan kunnen ze er heerlijk op liggen, als ze niet meer willen eten.

De paarden, de koeien en de varkens in de stallen en de kippen en ganzen in hun hokken.

Bij hun huisje staat ook een klein stalletje. Daar staan twee geiten in, die geven melk. Daar is ook één varken, dat groeit op voor de slacht.

Het is er ook een beetje licht als vader er met een stallantaarn loopt om voor het laatst te zien of alles goed verzorgd is.

Maar het is er niet als hier in de kamer. Als Bram en Mieke daaraan denken, dan stroomt er warme blijdschap door hen heen. Ze weten geen veiliger en gezelliger plekje dan dat ene, hier in de kamer.

Voor de kachel

Kijk eens naar Bram en Mieke. Waar zijn die twee? Ze liggen op het kleedje voor de kachel. Ze liggen er samen met Lapje, de poes. Lapje kent dit plekje, maar Bram en Mieke ook! 'Ga jij maar naar Liesje,' heeft Bram tegen Mieke gezegd. Mieke wil niet. Ze wil bij Bram blijven.

Moeder zorgt wel voor de kleine Liesje in de wieg. Zij, Mieke, wil bij Bram en Lapje zijn.

Vooral Bram en Lapje zijn dikke vrienden. Als Bram zijn hoofd tegen de vacht van de poes legt, hoort hij haar niet alleen spinnen. Nee, dan voelt hij het spinnen ook. Mieke mag ook wel even haar hoofd op de vacht leggen.

'Ja, ik voel de poes ook spinnen,' zegt ze. 'Maar nu mag jij weer tegen de vacht liggen.' Dat wil Mieke graag. Dan gaat Bram vaak tegen de poes praten. Dan vertelt hij van alles. Dan luistert Mieke mee. Het hoofd van Bram drukt zacht op de mooie, glanzende vacht. 'Wat is de vacht warm, moe,' zegt Bram tegen zijn moeder. 'Geen wonder,' zegt moeder. 'Dat dier heeft een leven als een prinses. Ze ligt daar maar te luieren voor de kachel, terwijl ik druk ben.' 'Waarmee bent u druk, mams?' vraagt Mieke.

'Dommerd, dat weet je toch wel. Met Liesje, de huishouding, het was- en strijkwerk voor de boerin en onszelf. Lapje zal echt niet op een andere plek in de kamer gaan liggen. Dáár is het te koud voor de dame in haar mooie pels.'

'Dame...', zegt Bram lachend.

'Niet dan? Wie heeft er hier zo'n mooie, warme bontjas?'

Ze lachen om moeders grapjes over Lapje. Dan vraagt Mieke: 'Waarom legt u Liesje dan niet hier, mams? Dan hoeft ze geen twee warme kruiken in de wieg.' 'Maar Mieke,' zegt moeder, 'dat is toch veel te gevaarlijk. Liesje uit haar wiegie halen en dáár neerleggen? Ik moet er niet aan denken. Doen jullie dat nooit, hoor.'

Bram luistert al niet meer naar het antwoord dat moeder aan Mieke geeft. Zijn hoofd ligt op de vacht. Hij luistert weer naar het spinnen van de poes.

Hij streelt het dier voorzichtig over haar kop en zijkant. Even tilt hij

een poot voorzichtig op. Daarvan zijn de scherpe nagels ingetrokken.

Lapje opent een moment de ogen en knippert tegen haar vriend. Het is alsof ze wil zeggen: 'Zo, zijn jullie daar weer?' Lapje sluit de ogen weer half. Het is of ze met kleine spleetogjes hen aankijkt.

Bram gaat weer liggen, en Mieke schuift nog wat dichterbij. 'De juffrouw heeft vanmorgen heel lang verteld,' zegt Bram tegen de poes. 'Mieke heeft het ook gehoord. Dat komt omdat de eerste en de tweede klas in één leslokaal zitten. Een heel lang en mooi verhaal, Lapje. Over het kerstfeest dat komt. Het feest waarop we denken aan de geboorte van de Here Jezus.'

Hij vertelt het verhaal mooi na aan Lapje. Vaak met eigen woorden. Dat zal Lapje een zorg zijn! Welnee, die kent deze stem maar al te goed. Ze houdt de oren allebei gespist, het is of ze aandachtig meeluistert. Bram van de Berge weet nog goed wat de juf verteld heeft. Moeder hoort het en Mieke hoort het ook. Ze is nu toch maar zachtjes weggegaan bij Bram en Lapje vandaan. Ze zit op een stoel naast de wieg. Ze houdt een handje van Liesje vast. Maar ze kijkt niet in de wieg. Ze kijkt en luistert naar Bram, net als moeder.

'Zou de juf dat zó verteld hebben? Vast niet, Bram verzint er een heleboel bij,' denkt moeder. Maar dat hindert niet!

De blijde boodschap heeft Bram verstaan en begrepen. Die boodschap vertelt hij nu aan Lapje.

'De Here Jezus is later een gewone man geworden maar wel zonder zonde,' horen ze Bram zeggen. 'Die man is voor onze zonden gestorven. Als we echt in Hem geloven en Hem echt lief hebben, dan...

Dan mogen we naar de Hemel. Dat zei de Juf, Lapje.' Bram zwijgt even. Hij komt overeind. Hij aait de poes voorzichtig.

Hij denkt diep na, dáár op dat heerlijke, warme, lichte plekje voor de kachel in de kamer van hun huisje. 'Dat is echt wáár, Lapje,' zegt hij tegen de poes. 'Dat belooft God al in het Paradijs. Wat Hij toen belooft is vervuld, zei de juffrouw. Nou, enne als jij dood gaat, dan...'

Hij kijkt een beetje droevig en vertelt niet verder. Even maar.

'Dan,' zegt hij tegen de poes, 'dan pak ik mijn mooie houten kist

vanonder de kast en daar doe ik het speelgoed uit. Daar leg ik dan het kleedje in waarop je altijd ligt, en jou er op. Ik vraag aan vader om een paar mooie plankjes en daarmee spijker ik de bovenkant dicht. Dat moet wel want er is geen deksel op. Ik vraag vader of hij met mij jou wil helpen begraven achter op het erf van de boerderij van zijn baas. Dat mag best van de boer. Weet je wel, daar tussen de hoge peppels. Moeder komt ook kijken, en Mieke ook, als vader en ik jou... ' Verder komt Bram niet met zijn verzinsels. En Mieke heeft vlug haar hoofd naar de wieg van Liesje gedraaid.

Ze weet dat Bram boos wordt als zij ziet dat hij huilt. In zijn verdriet kan Bram dan opeens erg boos worden.

Dat wil ze nu niet. Ze wil alles horen wat Bram aan Lapje vertelt. Over zijn gezonde jongenswangen glijden tranen naar de hoeken van zijn mond. Ze druppen op de warme, gladde vacht van de zwarte poes. Zijn keel slaat dicht door een brok die er in schiet door plotseling verdriet. Hij zwijgt. Lapje voelt de druppels op haar vacht. Ze knippert met haar ogen. Dan doet ze die wat verder open. Ze kijkt naar het jongensgezicht, heel dicht bij haar. Begrijpt poes Lapje de woorden van haar vriend Bram?

Mieke weet het niet. Moeder weet het óók niet. Ze breidt niet meer. Het breiwerk ligt daar, met haar handen, stil in de schort op haar schoot. Ze kijkt naar haar jongen en haar poes.

De oude poes, die ze jaren geleden meebracht toen ze trouwde. Die vele jaren ouder is dan Bram en Mieke en Liesje. Hun kinderen groeien op met Lapje, de poes. Altijd zit ze achter Bram op zijn stoel als ze aan tafel eten. Elk velletje van de leverworst is voor haar. Het beste mag ze van Bram hebben. Voor Lapje is niets te goed.

Bram veegt nu met een mouw langs zijn wangen. Hij kijkt naar Mieke en naar moeder. 'Gelukkig, ze hebben niets gezien', denkt hij. Hij kijkt weer naar de poes en streelt haar heel voorzichtig. 'Als vader en ik je begraven', zegt hij bijna fluisterend, 'dan...' 'Dan bidden we en vragen de Heere Jezus of jij ook op de Nieuwe Aarde mag zijn.

Daar zijn ook dieren, dat zei de juffrouw. Die weet het vast goed, Lapje. Die is zó knap. Dan mag jij er ook vast en zeker zijn...'

Moeder troost

Weer kan Bram niet verder.

Bram huilt nu alsof Lapje, de poes, echt dood is. Nú! Moeder staat op en pakt Liesje uit de wieg. Dicht bij moeder aan tafel mag Mieke haar zusje de fles geven. Daar zit lekkere dunne pap in.

Nu kan moeder naar Bram gaan. 'Kom eens mee, Bram', vraagt moeder zacht en ze trekt aan zijn mouw.

Verschrikt, maar toch zachtjes om vooral Lapje niet in haar rust te storen, staat hij op.

Hij loopt met moeder mee. Daar bij de tafel is Mieke druk bezig Liesje te laten drinken. Ze doet of ze niets ziet en hoort, die wijsneus!

Op de tafel ligt het breiwerk van moeder. Moeder neemt Bram op haar schoot. Haar 'grote' jongen uit de tweede klas!

Moeder zegt dat juffrouw erg mooi kan vertellen. Ze zegt niet dat Bram daar maar vreemde dingen bij bedenkt. Ze zal wel wijzer wèzen. Brams gedachten zijn goed!

Ze zegt: 'Gelukkig is Lapje niet dood, hè. We blijven goed voor onze poes zorgen. Poezen kunnen soms heel oud worden. Lapje is wel zeven jaar ouder dan jij...!'

Ze praat nog wat over Lapje, met de mooie kleuren in haar vacht. Haar vriendschap voor de mensen. En ook over andere poezen. Ze leidt langzaam de aandacht van Bram naar iets anders.

Eerst naar Mieke en Liesje...

'Dat heb je netjes gedaan, Mieke. Kijk eens, Bram. Liesje ligt tevreden een beetje te lachen'.

Ze pakt de kleine van de arm van Mieke. 'Keurig hoor. Je bent niet alleen een goede poppenmoeder, maar je zorgt ook al goed voor je zusje'.

Terwijl ze Liesje helpt, kijken Mieke en Bram toe. 'Nog een paar dagen, Bram', zegt moeder. 'Dan ga ik naar het dorp, net als op zondag. Dan kom ik naar de school. We gaan met elkaar kerstfeest

vieren op school. Samen met alle andere kinderen en hun moeders of vaders en de juffrouw en de meesters. We wandelen samen terug naar huis. Dan hoef je dat eind eens niet met jullie beidjes te lopen. Nee, dan ben ik bij jullie. En samen halen we dan Liesje op bij de boerin, die op Liesje wil passen in haar eigen huis. Dan gaan we een paar dagen later naar de kerk en naar het feest van de zondagsschool. Jullie boffen maar... Dan horen we telkens nog meer over dat wonder in Bethlehem, heel lang geleden. Weet je wel, de Heere Jezus werd geboren in een stal, en niet in een mooie wieg in een groot paleis'.

'Wij hebben ook een voerbak', zegt Mieke. 'Een kribbe, in de geïstetal...' 'Of die stal zó klein was? Dat weet ik niet hoor', zegt moeder.

'Kom, ik moet wat kolen op de kachel gooien. Het moet warm zijn als vader thuis komt'. Ze legt Liesje in haar wiegje. Lapje moet van het kleedje opstaan. Moeder moet het asrooster even heel goed heen en weer schudden. Ze zet nu het trekgat toch weer wijder open, de wind is flink afgenomen. Er moet nu meer trek in de kachel komen. Ze voelt aan één van de tegels. 'Ja, die is lekker warm', zegt ze tegen zichzelf, want Mieke en Bram luisteren al niet meer.

Bram staat bij het raam, en Mieke is in hun kleine speelhoekje. Ze wil haar pop lekker toestoppen. Dan kan die ook lekker gaan slapen, net als haar zusje. Ze let niet op haar broer, die uitkijkt of vader er al aankomt. Die is heel erg laat vanavond. Bram zegt het tegen moeder.

'Ja, Bram', zegt moeder. Straks komen de feestdagen en dán doen de boer en vader zo weinig mogelijk werk. Net als op de zondag. Ze willen ook wat vrij hebben. Ze maken daarom nu al veel klaar op de deel'. 'O', zegt Bram alleen. Hij kijkt weer door het raam. Hij moet er tegenaan blazen om een kijkgaatje te hebben. Er staan ijsbloemen op de ruit, heel dun nog maar. Zijn warme adem ontdooit een klein plekje. Zó kan hij naar buiten kijken.

Buiten is het helemaal donker. Nee, toch niet...

De wind heeft de wolken weg geblazen. De maan schijnt nu aan een helder geworden lucht. Die lucht is ook vol ontelbare sterren.

De pop slaapt. Mieke gaat naast Bram staan. Ook zij blaast een

kijkgaatje in de ijsbloemen op de ruit. 'Welke ster zou er nou boven de stal van Bethlehem gestaan hebben, Bram?' vraagt ze.

'Hoe kan ik dat nu weten?' vraagt hij haar. 'Ik denkt vast die daar. Die is zo groot en zo helder', zegt Mieke, en ze wijst naar een heldere ster.

Ze kibbelen er een beetje over met elkaar. Niet lang, want opeens roept Bram: 'Daar komt vader'.

Hij ziet vader nog bijna niet, maar wel de schittering in de emaille drinkkruik die hij draagt.

Vader slingert heen en weer over het polderpad. Hij loopt en springt van de ene droge plek naar de andere. Dan is hij links, dan weer rechts van het karrespoor op het pad. Op de plassen ligt ook al een heel dun vliesje ijs. Daar kan hij niet over heen lopen.

Vader is thuis

Vader is binnen.

En Lapje, de poes?

Die had moeder even uitgelaten. Nu is ze met vader weer mee naar binnen gekomen. Ze zoekt haar warme-kleedje voor de kachel weer op. Vader zit bij de kachel. Een kop warme koffie in de hand, en zijn voeten op een erg warme tegel...

'Dat is lekkerder dan de lauwe koffie uit mijn kruik. Die glimt wel mooi, maar de warmte houdt hij niet vast'.

'Jammer dat thermosflessen zo duur zijn en zo gemakkelijk breken,' antwoordt moeder.

'Ja, laten we daarover niet zeuren', zegt vader. 'Het is nu eenmaal niet anders'. 'Waarom geeft de boerin u geen warme koffie?' vraagt Mieke.

'Je weet toch dat de boerin altijd erg druk is met hun ongelukkige jongen?' vraagt vader. 'Ja, maar ze zet toch koffie,' zegt Mieke eigenwijs.

'Het is goed zo,' zegt vader. 'Een heleboel mensen hebben niet eens een baas. Laten we maar erg dankbaar zijn. Voor de komende feestdagen heeft hij ons een extra halfmud kolen beloofd. Dat is wat! De

prijzen van de gewassen zijn niet best, en toch geven de boer en zijn vrouw ons dit extraatje er bij'.

Dan vertelt vader over zijn werk.

De ploegen zijn schoon geschuurd en netjes ingevet. Ze kunnen opgeborgen worden. Alle akkerbouwgronden zijn keurig geploegd vóór de feestdagen! 'Nee, de boer wil geen rommel op het land, of in de wei of op het erf,' vertelt vader aan moeder. Maar de oren van Bram en Mieke vangen heel het gesprek ook op.

'We hebben ook nog de aardappelhopen extra afgedekt met een laag stro en een nog dikkere laag grond. Het kan best eens hard gaan vriezen als de wind helemaal gaat liggen en naar het noorden gaat. Reken dan maar dat we een flinke vorst krijgen. Ik hoop maar dat het niet lang duurt. Dan kunnen we geen aardappels en uien afleveren, en wordt het voedsel schaars in de steden'.

Dat laatste horen Bram en Mieke niet meer.

'Dan kan ik schaatsen,' roept Bram.

'En ik wil het leren,' zegt Mieke. 'Ik heb nu immers ook schaatsen, bij de grote schoonmaak van tante Neel gekregen.'

'Ja, dat moet je doen,' zegt Bram tegen zijn zus. 'Hoi, dan binden we onze schaatsen vast aan onze kousevoeten. Dan zitten ze stevig. Als we schaatsen, zijn we veel vlugger op school dan anders. Dan hoeven we bij meester Verhoeff onze vuile klompen niet om te wisselen, dan kunnen we de schaatsen daar afdoen en de schone klompen aan.'

'Ho, ho,' zegt moeder. 'We gaan niet over ijs van één nacht, zegt het spreekwoord. Zover is het nog lang niet. Geduld jullie.'

Vader lacht om de twee oudsten. Hij strijkt ze allebei over het haar.

'We zien wel,' zegt hij. 'Gaan jullie nu maar vlug de tafel voor moeder dekken. Ik ga nog even naar ons stalletje om de geiten te melken en te verzorgen. En het varken moet ik wat voer geven'.

Vader steekt een stallantaarn aan, en gaat weer naar buiten. Samen dekken Bram en Mieke de tafel. Dat is gauw gedaan met hun tweetje. Voor vader en moeder staat later brood en stroopvet op de tafel, en een beker melk. Voor Bram en Mieke een pannetje met de warme prak er in. Aardappelen met groene kool en voor allebei een stukje spek.

Lapje zit weer bij Bram achter op de stoel. Bram snijdt een klein stukje spek af met zijn mes. Het lekker knapperig gebakken zwoerd wil hij zelf opeten. Kijk, daar heeft hij het stukje spek al aan de vork. Lapje wrijft haar kop tegen zijn rug. Ze spint als ze zijn hand naar achteren ziet komen.

Snel, en toch voorzichtig om niet in zijn vingers te bijten, hapt ze toe en trekt ze het stukje spek uit de jongenshand.

Bram en Mieke mogen vertellen van school. En moeder vertelt over de bakker, die het maar lastig vond zo'n eind voor een paar broden en wat boodschappen te moeten sjouwen met die onhandig zware broodmand vóór op de fiets.

Over Bram en zijn verdriet om de dood van Lapje, praten ze niet. De poes leeft trouwens, en zeurt al om een volgend hapje!

Alle vier eten ze rustig. Daarna luisteren ze aandachtig als vader uit de Bijbel leest. De hoofden zijn wat gebogen als hij hardop dankt en bidt.

In het kleine arbeidershuisje is veel liefde tot de Heere èn voor elkaar. En voor de dieren die ze hebben!

Het is maar net warm genoeg aan tafel. Die staat wat verder bij de kachel vandaan. Maar van binnen zijn ze alle vier warm en dankbaar en vol vertrouwen. Vader boft dat hij vaste paardenknecht is, en daarom ook in de winter werk heeft.

'Lekker, die warme tegel onder mijn voeten', zegt vader als moeder de tegels verwisseld heeft. Nu ligt de koude tegel weer op de platte buis.

Vader zit in zijn rieten leunstoel. Hij bracht de krant mee. De krant van gisteren, die hij zomaar voor niets van de boer krijgt en mag lezen. Na de afwas is het bedtijd. Door het kleine zolderraampje zien Bram en Mieke, ieder vanuit hun eigen bed, weer de heldere sterren.

Ze kunnen het maar even, eerst moesten ze ook hier een kijkgat blazen in het kleed van ijsbloemen. Maar het mag even. Moeder blaast ook even haar warme adem langs het glas. Geduldig staat ze daar met de kleine olielamp in haar handen te wachten.

Aan die heldere lucht stond eens de ster die de drie Wijzen uit het Oosten de stal van Bethlehem aanwees als de plaats waar een Ko-

ning was geboren. Een grote Koning!

Mieke dommelt al weg. Bram ligt het nu te bedenken wat Mieke hem vanmiddag vroeg. Maar hij kan al niet meer een antwoord geven op die vraag: 'Welke ster zou het geweest zijn?' Terwijl hij inslaapt nestelt Lapje zich bovenop de wollen deken, precies tegen zijn voeten.

Nu leest vader de krant niet meer beneden. Onder het strijken van de was, vertelt moeder aan vader wat er na schooltijd allemaal gebeurd is.

Daar op het kleedje voor de kachel. Toen Bram en Mieke en Lapje er samen lagen en later alleen Bram en Lapje...

'Die jongen toch', zegt vader. 'Die jongen toch... zulke verzin-sels.'

Maar op één van de kerstdagen wil vader een gedeelte uit de profetie van Jesaja lezen. Daarover heeft de juffrouw vast en zeker verteld, denkt hij.

Naar het Kerstfeest

Nu is het zover.

Moeder gaat langs het polderpad. Het loopt wat moeilijk, want de vorstperiode heeft maar kort geduurd, en daarna is er sneeuw gevallen.

Maar hoe moeilijk de weg ook is, ze moet naar het dorp. Daar wachten Bram en Mieke op haar. Het is de middag waarop het kerstfeest gevierd gaat worden, op school.

'Bent u daar?' roept Bram, als hij zijn moeder uit het huis van meester Verhoeff ziet komen. Ook zij heeft haar schoeisel omgewisseld. Ze is nu ook netjes. Bram staat op één been, en Mieke houdt hem een beetje vast. In zijn handen houdt hij een klomp. Hij probeert de bonken aangeplakte sneeuw eraf te kloppen tegen de schoolmuur. 'Pas op, dat je klomp niet barst', waarschuwt moeder.

De schoolbel luidt.

De kinderen, de ouders en de grootouders, de juffrouwen en de meesters, ze gaan allemaal naar binnen. Niemand denkt meer aan de

sneeuwbuien. Ze zien niet eens dat er weer grote vlokken neervallen. Bram denkt niet aan Liesje of aan Lapje, de poes. Ze luisteren nu naar een bijbelse vertelling en naar een verhaal over een jongen met zijn grote hond. Samen helpen die een meisje redden dat bij het schaatsen in de mist in een wak is gereden.

Ze luisteren vol aandacht. Ze kunnen wel een speld in het lokaal horen vallen, zo stil is het. Ze zuchten diep als de meester klaar is met zijn verhaal. Dan loopt er een meisje naar voren, ze staat daar wat onzeker voor in de klas. Ze zal uit de profetie van Jesaja vers 25 uit hoofdstuk 65 opzeggen. Ze begint haperend, maar dan zegt ze het toch zo netjes mogelijk op:

'De wolf en het lam zullen tezamen weiden, en de leeuw zal stroeten als een rund, en stof zal de spijs der slang zijn: zij zullen geen kwaad doen noch verderven op Mijn gansen heiligen berg, zegt de HEERE'.

Dan is er pauze. Ze krijgen chocolademelk. Moeder spreekt even met de juffrouw uit de eerste en tweede klas. De juffrouw kleurt als ze hoort, wat moeder vertelt over de vertelling die Bram thuis deed aan Lapje, de poes, waarbij moeder en Mieke onopgemerkt meeluisterden.

Na de pauze moet ook de juffrouw nog een heel kort verhaal vertellen. Ze vertelt iets heel anders dan ze van plan was, maar dat hoort Bram van de Berge pas jaren later! De juf vertelt over de winter. Dan kunnen er leuke dingen gebeuren, maar ook nare, als zopas in de vertelling van de meester. Dan helpt soms een dier de mensen.

In de stad is er vaak veel licht in de winterse dagen, en in het dorp staan ook al heel wat lantaarns langs de straten die hun licht laten schijnen. Maar ver weg, in de polders, daar kan het erg donker zijn. Dan moet je toch over modderige paden, of bevroren karresporen. Nee, dat is geen pretje.

Maar dan kan het juist in huis erg fijn zijn. In de kamer met een beetje licht uit een olielampje dat brandt, of van een petroleumstel waarop iets warm gehouden wordt, of vanuit de kachel. Al die kleine beetjes licht bij elkaar maken het knus en gezellig. Als daar dan ook nog liefde is voor de Heere Jezus, voor God en Zijn Woord... dan is het ook dáár goed en fijn!

'Daar gaan we van zingen, jullie weten wel, dat mooie lied'. De meester zet de eerste akkoorden in op het orgel. Juf steekt een hand omhoog. Ze telt: 'Eén, twee, drie...' Dan klinkt het vierde vers van Gezang 3 door het volle lokaal:

*'Dus wordt des Heeren volk geleid
Door 't licht, dat nu ontstoken is,
Tot kennis van de zaligheid,
In hunne schuld-vergiffenis,
Die nooit in schoner glans verscheen,
Dan nu door Gods barmhartigheên.
Die, met ons lot bewogen,
Om ons van zond' en ongeval t' ontslaan,
Een ster in Jacob op doet gaan,
De zon des Heils doet aan de kimme staan.*

Ze krijgen daarna allemaal hun traktatie: een appel en een boekje. Dan danken ze samen met de bovenmeester, die het dankgebed uitspreekt.

Als ze willen weggaan strijkt de juf Bram en Mieke over de haren. Ze groet de andere kinderen ook, maar toch niet op dié manier.

'Nu opschieten', zegt moeder. 'Het is laat geworden, we moeten met het maanlicht naar huis wandelen'. Maar eerst gaan ze hun schoeisel in het huis van meester Verhoeff wisselen. Ook dáár laat moeder zich niet lang ophouden.

Ze praten na over de fijne kerstviering. Ze praten over en weer. Nu moeder er bij is, is het alsof de weg naar huis – die lange, lange weg over het polderpad – veel korter is.

'Ik ga meteen Liesje ophalen', zegt moeder. 'Mogen we mee?' vragen Bram en Mieke. Moeder bedenkt zich even en zegt: 'Vooruit dan maar. Maar ik moet vlug naar huis, het moet warm zijn in huis en het eten moet op tafel staan, als vader thuiskomt'.

Waarom paste de boerin in haar eigen huis op Liesje? Wilde ze niet in het kleine huisje van hun paardeknecht zijn? O jawel, maar thuis heeft ze haar jongen met zijn verlamde benen. Bij hem moet ze ook zijn! Natuurlijk. Terwijl de boerin vertelt hoe alles is gegaan met de oppas, vertellen Bram en Mieke aan Gijs van het kerstfeest. Soms

spreken ze door elkaar heen, maar Gijs begrijpt wel, dat Bram en Mieke erg blij zijn. Ze hebben de Heere Jezus lief...

Hij kent Die niet...

Zijn vader en moeder gaan nooit naar de kerk...

'Jij mag mijn boekje lezen', zegt Bram. Dat kan Gijs. Hij is alleen maar thuis in de vakantie. De andere dagen en weken is hij in een tehuis. Daar zorgen ze goed voor hem, en daar leren ze hem. Gijs kan niet lopen. Maar Gijs is niet dom, helemaal niet! En als hij thuis is, is hij altijd blij als Bram en Mieke komen. Die kunnen allerlei belevenissen aan hem vertellen, en hij aan hen. Want ginds, in dat tehuis valt ook best heel wat te beleven en hebben ze ook hun plezier.

'Je moest mee kunnen naar het kerstfeest van de zondagsschool', zegt Bram. Maar Gijs schudt het hoofd.

Zijn vader en moeder geloven niet wat er in de Bijbel staat.

Ze blijven iedere zondag zomaar thuis en gaan nooit naar de kerk. Dat nee-schudden van Gijs maakt het fijne kerstfeest van deze dag toch een beetje verdrietig voor Bram en Mieke.

Maar ze durven er niets van te zeggen tegen de boerin. O nee! En toch is ze een lieve vrouw, die vaak wat aan moeder geeft en graag op Liesje wil passen. 'Gaan jullie mee?' vraagt moeder. Ze gaan mee, ze durven niet meer te vertellen over het kerstfeest, nu de moeder van Gijs bij hen komt staan.

Ze groeten maar gauw en beloven Gijs weer vlug terug te komen.

De kerstdagen

De eerste kerstdag gaan Bram en Mieke al vroeg in de morgen met moeder naar het dorp. Met hun drietjes gaan ze naar de kerk.

Na het middageten gaat vader alleen, en als hij terugkomt moet hij eerst alle dieren gaan verzorgen. Daarna zijn ze gezellig bij elkaar. Lapje vindt het ook gezellig. Hoor haar eens spinnen daar op het warme kleedje voor de kachel.

Dan wordt er opeens 'Volk' geroepen en stapt de boer binnen. 'Hoor eens, Van de Berge', zegt de boer een beetje verlegen, en hij spreekt helemaal niet zo stoer als anders. Dan kan hij echt commanderen. 'Hoor eens. Gijs wil morgen naar het kerstfeest van de zondagsschool. Hij blijft er maar over zeuren. Nou, als jij nu met het paard en onze koets wil rijden, dan gaan Gijs en zijn moeder mee. Dan kun je Gijs de koets wel uit-dragen en de zaal bij de kerk indragen. Ik zorg dan morgenmiddag wel voor de dieren...' 'Oh', zegt Mieke, ze schrikt van zichzelf. De boer kijkt naar haar, maar niet boos. 'Ja, dat gezeur komt omdat Bram en jij over het kerstfeest op school hebben verteld. Gijs is een beetje boos op ons omdat we hem daarover nooit iets verteld hebben. Maar morgen mag hij met zijn moeder mee. Goedenavond'.

De boer zegt het onverwachts. Hij moet zich omdraaien. Hoeveel houdt hij van z'n gehandicapte jongen? Zou hij hem dan toch het allerbelangrijkste niet gegeven hebben? De paardenknecht en zijn vrouw groeten hun baas. Bram en Mieke zeggen heel zachtjes: 'dag'.

Er wordt niet gevraagd of dat nu wel kan. Als de baas je wat vraagt, dan doe je dat.

Maar dan dringt het toch door tot Bram en Mieke.

'Hoi, hoi', roepen ze. 'We gaan met de koets naar de kerk'. 'Wat fijn voor Gijs', zegt moeder. 'Nu vind ik het niet zo erg meer om op Liesje te passen. Ik was vorige week vrijdag op het kerstfeest op school. Vader gaat nu mee en ook Gijs en zijn moeder'.

'Het is fijn dat jullie hem over het kerstfeest en de Heere Jezus verteld hebben', zegt vader. En hij vervolgt: 'Jammer dat de baas en Gijs' oudere broer mij altijd de mond snoeren, als ik er eens over spreken wil. Maar gelukkig zijn we altijd voor hen allemaal blijven bidden...'

Zo gaan ze de tweede kerstdag weer naar het dorp! Met z'n vijven: Gijs en zijn moeder, vader met Bram en Mieke.

Op de boerderij blijven Gijs' vader en zijn broer Jan, die ook al meehelpt op de boerderij. Hij is al van school, maar nog te jong om paardenknecht te kunnen zijn. Moeder blijft met Liesje en Lapje thuis. In hun stalletje zijn de geiten en het jonge varkentje. In het dorp rijdt vader langs het huis van meester Verhoeff, want daar zijn hun mooie klompen; die moeten ze aantrekken, nu het kerstfeest is. Bram en Mieke hebben in de koets wel even naar de zieke benen van Gijs gekeken. Aan zijn voeten heeft hij mooie schoenen. Toch zijn ze niet jaloers, Mieke en Bram... Nee, ze vinden het veel te erg dat Gijs zulke benen heeft.

Hij kan niet lopen, zelfs niet in zijn mooie schoenen. Opeens vinden ze het niet meer zo erg dat zij altijd maar op klompen moeten lopen. Dat ze in natte tijden vuile, slijkerige kousen aan hun benen hebben!

Vader zet hen af bij het zondagsschoolgebouw naast de kerk. Voorzichtig helpt hij Gijs' moeder de jongen uit de koets te tillen. Hij

draagt de jongen naar binnen, waar snel een gemakkelijke stoel voor hem gereed gezet wordt. De stoel waar anders de zondagsschoolleider in zit! Gijs' moeder gaat naast hem zitten en Bram en Mieke schuiven naast haar.

Ze mogen nog wat rondkijken. De kerstfeestviering is nog niet begonnen. Gelukkig maar, want vader moet het paard nog uitspannen en bij de smid op het erf onder een afdak stallen. Daar, op dat erf, staan nog een paar koetsen, en onder het afdak staan nog enkele paarden. De smid zal goed op alles passen. Daar krijgt hij wat voor, dat is een extraatje! Vader is op tijd terug; dan moet Bram een stoel opschuiven. Zo kan vader tussen hen in zitten.

Bram en Mieke zien kinderen van de school, maar ook kinderen die anders niet naar de zondagsschool komen. De meesten alleen, zonder hun vader of moeder...

Dat is jammer, maar ze krijgen niet lang de tijd om daarover na te denken. Ook deze middag begint het kerstfeest. Het wordt een fijn kerstfeest.

Nu wordt aan hen verteld dat het kindje uit Bethlehem, net als alle andere jongens, het teken van het Verbond kreeg op de achtste dag. Die besnijdenis heeft later plaats gemaakt voor de doop. Ze kijken eens naar Gijs, zo voorlangs zijn moeder. Ze zien hem goed luisteren en nadenken. 'Daar vertel ik hem wel wat meer over', zegt Bram tegen vader. Hij fluistert vader in het oor. Vader knikt zwijgend terug.

Dan vertelt een andere zondagsschoolleider een verhaal over een meisje in een ver land. Dat land heet Tsjaad. 'In dat land is het altijd warm, daar regent het bijna nooit. Sneeuw hebben die kinderen daar nog nooit gezien. Wel het stuiven van veel zand.

Rijke mensen kwamen daar helpen in de nood die er was. Dat was mooi en goed en heel fijn. Maar het allerfijnste was, dat die mensen ook van God als de Schepper van Hemel en aarde vertelden. Hoe de zonde in de wereld kwam, en God Zich wel hield aan Zijn Woord: voor die zonde moest betaald worden. Helemaal!

Dat kon geen mens, ja toch één: Gods Zoon, Die mens wilde worden – maar zonder zonde – en zó in Bethlehem geboren werd. Hij stierf aan het kruis voor allen die in Hem geloven.

Daarom is het nu fijn dat hier jongens en meisjes zijn, soms met hun vader of moeder, die dit blijde nieuws ook mogen horen. Toch . . . ook al gaan ze op de zondag niet naar de kerk. Wij allemaal hebben dat blijde, dat goede niet verdiend. De kerkmensen niet en de andere mensen niet. God geeft geloof, Hij laat het de mensen vertellen. Ook deze middag hier, aan allemaal. En ginds in dat verre land! Dat geloofden de mensen dáár. Ook de ouders van het meisje Douala, en zichzelf ook . . .

Dat meisje is groot geworden, ondanks alle ellende en honger. Ze is in het zedingsziekenhuis gaan werken. Daar heeft ze niet alleen gewerkt, maar ook over de Heere Jezus gesproken.

Steeds meer mensen ginds geloofden in God, die eens de aartsvader Abraham beloofde hem een groot nageslacht te geven. Zowel uit het oude Israël als later uit alle landen. Ook uit Nederland, ook uit Tsjaad. Het land waar de hitte en de honger armoe en dood brengen . . .

De Heere Jezus zei zelf: 'Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe . . .'

Nu, nadat de Heere Jezus besneden was, werd Hij ook nog voorgesteld aan God. Dat gebeurde in de Tempel in Jeruzalem. Dat moest van de HEERE. Toen kwam daar een oude man, hij heette Simeon, en die wist door aanwijzing door Gods Heilige Geest dat dit Kindje de Messias was. Daarvan zong hij, toen ook de oude vrouw Anna er bij kwam staan.

Van die woorden is later een lied gemaakt. Het tweede vers daarvan gaan we nu zingen. Kijk, het staat op het bord geschreven. Die kunnen lezen, kunnen ook meezingen!'

Ze zingen het:

*Een licht, zo groot, zo schoon,
Gedaald van 's hemels troon,
Straalt volk bij volk in d' ogen.
Terwijl 't het blind gezicht
Van 't heidendom verlicht,
En Isrel zal verhogen.*

Dan vergeet Bram van de Berge zijn omgeving. Dan druppelt toch een traan omlaag. Hij denkt aan het meisje Douala. Die had de Heere Jezus ook lief...

'Bram, hé Bram, hoor je me?' Het wordt met een luide stem door één van de meisjes gevraagd die de leiders van de zondagsschool deze middag helpen.

Hij schrikt op, en verlegen pakt hij een kerstboekje en een sinaasappel aan.

Hij kijkt niet in het boekje. Hij kijkt naar Gijs, die gelukkig ook een boekje krijgt en ook een sinaasappel. Dan schuift hij zacht op z'n stoel wat verder naar achteren, wat verlegen om zijn tranen.

Als ze weer thuis zijn en alle vier aan tafel zitten eten, en Lapje haar warme plekje voor de kachel verlaten heeft om achter de rug van Bram te zitten, dan...

Dan luisteren Bram en Mieke naar wat vader uit de Bijbel hen voorleest. Niet het vervolg van wat hij gisteren voorlas uit het dikke Boek.

Nee, vader leest nu stukjes uit Psalm 87, Jesaja 65, Zacharia 2 en 8 en uit de Openbaring aan Johannes, hoofdstuk 22. Van Sion, waarvan gezegd zal worden: 'die en die is dáár geboren...'

Van het wonder dat de wolf en het Lam samen zullen weiden, en dat de leeuw stro zal eten als een rund.

'...zij zullen geen kwaad doen noch verderven op Mijnen ganschen heilige berg, zegt de HEERE.'

Daarna slaat vader zomaar een heleboel bladzijden over, en hij leest op de laatste bladzijde van de Bijbel: 'Die deze dingen getuigt, zegt: Ja: Ik kom haastig. Amen...'

Buiten gaat het almeer winteren...Brrr.

Ze zitten nog allemaal aan tafel. Bram en Mieke merken niets van die strenge kou buiten. Mieke zit daar, met het boekje naast haar bordje en de lappenpop op haar schoot... Bram zit er, de poes nu op z'n schoot. Lapje ligt daar gemakkelijk en je hoort haar spinnen van tevredenheid. Liesje slaapt rustig in haar wiegje, en ook vader en moeder zijn stil.

Zachtjes dooft moeder het licht van de grote olielamp. Het is weer

schemerdonker in hun huisje. Slechts wat vuurgloed van de kachel en een beetje licht van een klein olielampje verlichten de kamer. Mieke dommelt in slaap tegen pappa's arm, en Bram valt ook zo- maar in slaap.

De kerstdagen zijn druk geweest. Ze zijn moe! En Bram...

Hij droomt als hij tegen moeder aanzakt met z'n hoofd. Hij ziet – als de ziener op Patmos – de grootheid van de wereld. Een wereld veel groter dan hij die zich kon indenken. Bram ziet mensen met een rode, een gele, een bruine, of zwarte huidskleur bij de blanke mensen. De Heere Jezus zorgt voor hen allemaal. Hij ziet Lapje, hun poes. Ze speelt met een muis. Kijk, daar heb je Gijs en Douala ook... Gijs kijkt naar het meisje, dat wat stro bijeen raapt en het in de muil van een leeuw stopt. Gijs kijkt toe, en hij staat er op gezonde benen!

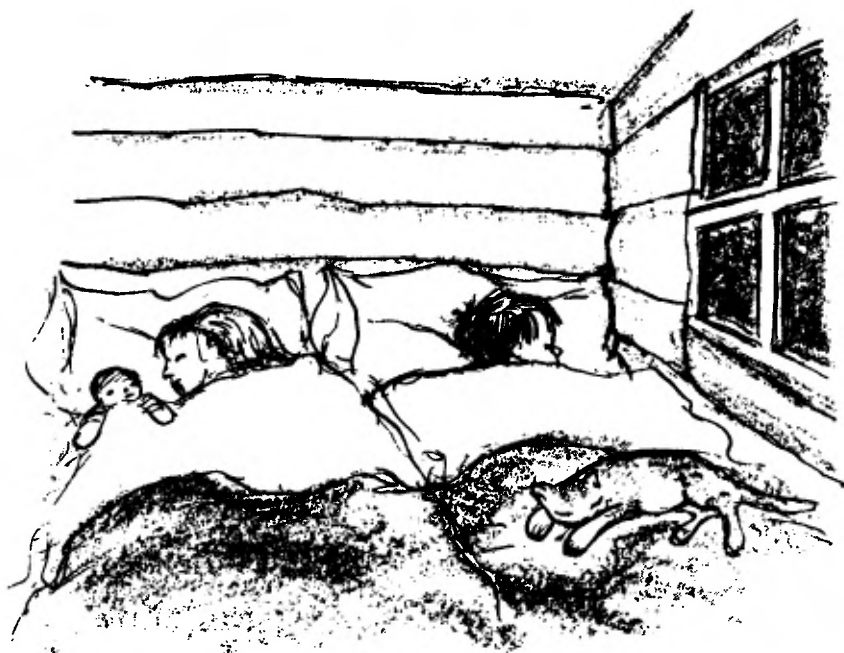
Op de straten zitten oude mannen en vrouwen, ze hebben een stok in de hand. Om erop te steunen? Nee, dat kan niet, dat is niet meer nodig... Oh, kijk eens... de straten zijn vol met jongens en meisjes, en er zijn zoveel beesten... Maar waar is de zon? Die is er niet. De Heere God is hun Zon en Schild... Een veilige muur rondom berg en stad! Brams hart wordt zo blij. Maar moeder schudt hem wakker, en vader schudt Mieke wakker. Lapje springt op de grond, en de lappenpop valt naast de stoel.

Vader en moeder brengen hun twee oudsten naar hun bed. Langs het smalle trapje in de woonkamer. Moeder gaat nog een keer kijken voor ze zelf naar bed gaat.

Ze slapen. In het ene bed Mieke en haar lappenpop. In het andere bed Bram, en Lapje ligt weer op z'n voeten. De één spint in haar slaap, de ander slaapt met een lach om de mond...

Bij twee hoopjes kleren liggen een appel en een sinaasappel en twee boekjes. Wat hebben ze veel gekregen! In het huis van de boer slaapt Gijs, de jongen met zijn lamme benen...

Wat zijn ze rijk in dat kleine huisje. Die rijkdom gaat ook komen in dat grote boerenhuis!

Veel later

Het is vele, vele jaren later.

Mieke en Bram zijn het huis uit. Ze zijn groot geworden. Ze wonen in hun eigen huis.

Mieke woont op het dorp, en haar man werkt als monteur in een werkplaats.

Bram woont ook in het dorp. Hij werkt bij vader op het bedrijf waarop nu de zoon van de boer de baas is. Bram verzorgt het vee, heel veel koeien. Zijn vader is geen paardenknecht meer, de paarden zijn weg... Vader rijdt op de trekker met wagens of grote machines er achter.

De zoon van de boer heeft nog meer grond dan zijn vader. Hij kan best een flinke man als Bram gebruiken...

Gijs woont bij z'n ouders, ook al in het dorp!

Ze gaan alle drie op zondag naar de kerk: Gijs en zijn ouders!

Ze zijn rijker dan ooit te voren. Moeten ze nu allemaal nog langs dat modderige polderpad? Wel nee! Daar is een asfaltweg gemaakt met een grote machine. Het is geen ploeteren meer als ze naar de boerderij gaan of terug naar huis! Wat zijn de mensen rijk geworden. Ze zijn er dankbaar voor. Maar het allerfijnste is toch iets anders! Dat Gijs en zijn ouders in de Heere Jezus geloven...!

Ach, wat erg, zijn broer nog steeds niet. Dat is verdrietig, dat maakt de HEERE boos. En toch... Er is nog iets anders waarom opa en oma Van de Berge en Bram en zijn vrouw heel erg dankbaar zijn. De oudste zoon van Bram is ver weg. Heel ver!

Nee, niet naar Tsjaad, hij zal Douala nooit zien. Hij werkt nog verder weg: in Zuid-Jemen. Dáár leert hij de mensen hoe ze aardappelen en andere gewassen moeten telen. Hoe ze het land moeten bevloeien met water. Zó wordt de woestijn tot een roos! Het pootgoed en het zaaigoed uit Nederland wil er best groeien. En de mensen willen ook daar horen van het Kindje, geboren in Bethlehems stal. Daarover vertellen de zoon van Bram en zijn vrouw de mensen zo onder het werken door. Dat moet wel zo want de Mohammedaanse overheid wil het eigenlijk helemaal niet, dat die buitenlanders over de Heiland der Wereld vertellen... Maar ze doen het toch! God geeft hen de moed om het te doen.

Over de Heiland vertelt óók de man van Mieke iedere zondag op de zondagsschool. Hij is nu één van de leiders van die school.

Bram en Mieke zijn grote mensen geworden. Zeker... ze hebben erom gehuild dat de lappenpop zoek was, en toen de poes, toen Lapje, doodging. Maar dat verdriet is weggesleten in de loop van de jaren.

Bram en Mieke van het polderpad, ze zijn óók groot geworden in hun liefde tot de enige Zaligmaker, Die ons met God wil en kan verzoenen. Ze zijn heel rijk, heel blij!

W. P. Balkenende

Bram en Mieke

Een fijn verhaal over de belevenissen van twee kinderen die, ondanks de nare dingen, weten dat de Here hen zal bewaren.

Uitgeverij G.F. Callenbach bv – Nijkerk

ISBN 90 266 0048 8

J. en M. 6-8 jaar